

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 80 0 П 086280 21 Рев
Бања Лука, 13.4.2022. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Сенада Тице, као предсједника вијећа, Росе Обрадовић и Виоланде Шубарић, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља Р.О. из Б., кога заступа М.Р., адвокат из Б., против тужених Н.Г. и М.Г., обоје из Б., које заступа О.А., адвокат из Б., ради утврђења и укњижбе, вриједност спора 35.000,00 КМ, одлучујући о ревизији тужених против пресуде Окружног суда у Бијељини број 80 0 П 086280 20 Гж 2 од 22.12.2020. године, на сједници одржаној 13.4.2022. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Бијељини број 80 0 П 086280 20 П 2 од 6.7.2020. године, утврђено је да је уговор о поклону, закључен у Бијељини 11.12.2014. године пред нотаром Љ.Ш. из Б. под бројем ОПУ..., између тужених Н.Г. и М.Г., привидан – симулован правни посао, слиједом чега је ништав, те нема никаквог дејства међу уговорним странама – туженим, што су тужени дужни признати и трпјети, слиједом чега је утврђено да је тужени Н.Г. (даље: првотужени) сувласник некретнина укњижених у зк.ул. број 1044 к.о. Б. С. са 775/10640 дијела и у зк. ул. број 1046 к.о. Б.С. са 681/10640 дијела, што су тужени дужни признати и трпјети да се првотужени на основу те пресуде, након њене правоснажности, укњижи као сувласник некретнина са горе наведеним дијеловима и у наведеним земљишно књижним улошцима и обавезани су тужени да тужитељу солидарно накнаде трошкове поступка у износу од 6.700,00 КМ.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бијељини број 80 0 П 086280 20 Гж 2 од 22.12.2020. године, жалба тужених је одбијена и првостепена пресуда потврђена и одбијен је захтјев тужених за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Тужени ревизијом побијају другостепену пресуду због повреда одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права и предлажу да се побијана пресуда преиначи или укине и предмет врати на поновно суђење и да се обавеже тужитељ да им накнади трошкове поступка.

Тужитељ у одговору на ревизију предлажу да се ревизија одбије као неоснована.

Ревизија није основана.

Тужитељ захтјевом у тужби тражи да се утврди да је ништав уговор о поклону, као привидан правни посао закључен између првотуженог (поклонодавац) и друготужене (поклонопримац), да је првотужени сувласник некретнина означених у изреци пресуде и да су тужени дужни признати и трпити успоставу у јавним евиденцијама некретнина стања које је претходило провођењу уговора кроз исте, уз накнаду трошкова поступка.

Расправљајући о овако постављеном тужбеном захтјеву првостепени суд је утврдио: да је тужитељ 2013. године позајмио првотуженом износ од 12.000,00 КМ, на рок од три мјесеца и да исти није вратио; да су првотужени и друготужена закључили брак 1989. године и да су у току трајања брачне заједнице на предметним парцелама изградили породичну кућу; да је брачна заједница између тужених прекинута 2008. године, али да се и даље налазе у формалној брачној заједници; да је 11.12.2014. године уговором о поклону, закљученим под бројем ОПУ-... пред нотаром Љ.Ш., првотужени (заједно са братом П.Г.), као поклонодавац, поконио друготуженој као поклонопримцу, своје дијелове некретнина уписаних у зк.ул. број 1046 и у зк.ул. број 1044, к.о. Б.С., уписане у листу непокретности број 1108 и 1110 к.о. Б.С., изграђених на основу рјешења о одобрењу за грађење Одјељења ... Општине Б. број ... од 11.11.2005. године; да је предметне некретнине поконио друготуженој тек 2014. године, након престанка емотивне везе између њих; да је у градњи наведене куће у Б. највише учествовала друготужена, која је добијала помоћ од стране своје родбине, да првотужени нема друге имовине, да није запослен и да од 2013. године нема других прихода; да је предметни уговор о поклону проведен у земљишним књигама и да је друготужена уписана у зк.ул. број 1044 к.о. Б.С. са 1922/10640 дијела и у зк.ул. број 1046 к.о. Б.С. са 681/10640 дијела, који представља цијели дио поклонодаваца; да је код Основног суда у Зворнику окончан поступак по тужби Р.О. (овдје тужитељ), против овдје туженог Н.Г., ради враћања зајма; и да је тужитељ тужбу у овој правној ствари поднио 19.5.2017. године.

Полазећи од утврђења да предметне некретнине представљају брачну имовину тужених и да је законска претпоставка да је сваком од њих припада по $\frac{1}{2}$ дијела, да је брачна заједница између тужених фактички прекинута 2008. године, да је првотужени наведени износ позајмио од тужитеља 2013. године, а да је својим сувласничким дијелом располагао побијаним уговором о поклону тек 2014. године првостепени суд је закључио, да када се напријед наведено има у виду и чињеница да је првотужени незапослен и да нема другу имовину, да је мотив за закључење предметног уговора онемогућавање тужитеља на принудну наплату свог потраживања из основа уговора о зајму, па како закључење уговора о поклону није производ воље уговорних страна у погледу предмета и разлога за закључење уговора, да је исти привидан и да је као такав ништав (члан 66. Закона о облигационим односима „Службени лист СФРЈ“, број 29/78, 39/85 и 57/89, те „Службени гласник Републике Српске“ број 17/93, 3/96 и 39/03 и 74/04, даље: ЗОО). Из ових разлога је тужбени захтјев усвојио као у изреци пресуде.

Другостепени суд је прихватио чињенична утврђења и правне закључке првостепеног суда и оцијенио је жалбене наводе који су од одлучног значаја, па је жалбу тужених одбио и првостепену пресуду потврдио.

Одлука другостепеног суда заснована је на закону.

У конкретном случају, међу парничним странка није спорно да тужитељ има потраживање према првотуженом и да је то потраживање доспјело на исплату прије подношења тужбе којом је покренут овај спор.

Према утврђеном чињеничном стању, које се не може побијати у ревизионом поступку, сходно забрани садржаној у одредби члана 240. став 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“, број 58/03 до 61/13, даље: ЗПП), тужитељ је 2013. године усменим уговором о зајму позајмио првотуженом износ од 12.000,00 КМ, са роком враћања од 3 мјесеца, што је првотужени потврдио у свом исказу приликом саслушања у својству парничне странке наводећи „да тужитељу дугује 12.000,00 КМ од 2013. године, да му је тај новац морао вратити у року од три мјесеца и да исти још увијек није вратио“. Према даљњем утврђењу нижестепених судова, првотужени је уговором о поклону број ОПУ... закљученим 11.12.2014. године (заједно са братом П.Г.), као поклонодавац, поклонио друготуженој као поклонопримцу своје дијелове некретнина, иако је брачна заједница између тужених фактички прекинута 2008. године - правдајући то, према оцјени нижестепених судова неувјерљивим наводима, да је тек тада (у вријеме закључења уговора о поклону), престала емотивна повезаност између њих. Дакле, побијана дужникова радња је предузета последице настанка повјериочевог потраживања и то након што првотужени није вратио зајам тужитељу ни по протеклу знатно дужег рока, у односу на уговорени рок враћања зајма.

Наиме, у овом поступку се, с обзиром на садржај тужбеног захтјева, ради о побијању дужникових правних радњи. Тужба за побијање дужникових правних радњи подноси се кад је дужник располагао својом имовином тако да се његовом правном радњом имовина смањила због испуњења какве правне обавезе, и да је притом знао да предузетим располагањем наноси штету повјериоцу. Одредбама ЗОО наведена су општа правила побијања дужникових правних радњи (члан 280.), а услови побијања прописани су одредбом члана 281. истог закона. Опште претпоставке које морају бити испуњене да би повјерилац (овдје тужитељ) могао побијати правну радњу свога дужника су: да има доспјело потраживање за исплату; да дужник нема довољно средстава за испуњење повјериочевог потраживања (инсолвентност дужника); да постоји правна радња предузета на штету повјериоца и да постоји оштећење повјериоца, с тим да побијање омогућава повјериочево потпуно или дјелимично намирење.

Према одредби члана 281. став 2. ЗОО ако је треће лице, са којим је или у чију је корист правна радња предузета дужников супружник (као што је овдје случај), претпоставља се да му је било познато да дужник предузетим располагањем наноси штету тужитељу, као повјериоцу, па како друготужена спада у круг лица набројаних у наведеној одредби, у односу на њу се односи законска претпоставка да јој је било познато, да предметним располагањем првотужени наноси штету тужитељу, која претпоставка ничим није оборена. И по ставу 3. члана 281. ЗОО, код бесплатних располагања (о каквом се располагању овдје ради) и са њима изједначеним правним радњама сматра се да је дужник знао да предузетим располагањем наноси штету повјериоцима и за побијање тих радњи не захтијева се да је трећем лицу то било познато или могло бити познато.

Имајући у виду чињеничну и правну ситуацију која је претходила закључењу побијаног уговора о поклону, као и напријед цитиране законске одредбе, по оцјени овога суда, правилно су нижестепени судови судили када су захтјев тужитеља усвојили.

Према стању списка у овом предмету, првотужени је на главној расправи од 3.9.2018. године, приликом саслушања у својству парничне странке изјавио „Тачно је да ја тужиоцу дугујем 12.000,00 КМ од 2013. године. Тај дуг односно тај новац сам морао вратити тужиоцу у року од 3 мјесеца. Тај дуг тужиоцу ја нисам вратио“. Крај овако изричито датог исказа, по налажењу овога суда, другостепени суд није повриједио одредбу члана 231. ЗПП, када с обзиром на чињенично утврђење до закључења главне расправе (које је релевантно за пресуђење), није образложио одбијање приједлога тужених за вршње увида у пресуду Основног суда у Зворнику (чији је број означен у ревизији) и када је нашао да тај жалбени навод није од одлучног значаја.

Супротно наводима ревизије, нижестепене судови нису погрешно примијенили материјално право, када су побијани уговор правно квалификовали привидним уговором, јер из свега напријед наведеног несумњиво произлази, да постоји несагласност воље уговорних страна о његовом стварном закључењу и садржају и да је стварна воља уговорних страна приликом предузимања те правне радње била, да се задржавањем постојећег правног стања предметних некретнина онемогући намирење доспјелог потраживања тужитеља.

С обзиром на разлоге садржане у образложењу ове пресуде, остали наводи ревизије нису од значаја за правилност и законитост побијане пресуде.

Из наведених разлога, а на основу одредбе члана 248. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Предсједник вијећа
Сенад Тица

Тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић